

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

Силабус навчальної дисципліни

ПЕРЕКЛАД НАУКОВИХ І ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Французька мова і література, англійська мова»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – французька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Переклад наукових і технічних текстів
Викладач (-і)	Білас Андрій Андрійович
Контактний телефон викладача	0957040089
Е-mail викладача	bilas.andriy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	щовівторка, о 15.00 год., ауд. 821 або на платформі zoom за лінком: https://zoom.us/j/2723886639?pwd=RIprQ0xiclFvcnZabUjBd3doWmh2dz09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні концепції розвитку сучасного перекладознавства у сфері перекладу науково-технічної літератури, специфіку спеціалізованої термінології та застосування перекладацьких трансформацій, закономірності функціонування одиниць мови на різних рівнях та техніки їх перекладу, аналіз труднощів перекладу складних граматичних, лексичних, термінологічних явищ французького науково-технічного мовлення. Зміст навчання включає формування у студентів системи поглядів про науково-технічну сферу, а також вивчення особливостей наукових і технічних текстів та їх відтворення в українсько-французькому та франко-українському перекладах та виконання повних письмових перекладів науково-технічних текстів з французької мови українською та навпаки. Тематика дисципліни базується на принципових положеннях перекладу наукових і технічних текстів. Практичні заняття охоплюють розгляд типових, новітніх, дискусійних та ін. концепцій французької наукової і технічної комунікації, а також особливості їхнього перекладу українською мовою. Курс передбачає опрацювання студентами лексико-граматичних та структурних аспектів типових франкомовних міжнародних наукових і технічних текстів. Зазначений курс спрямований на розвиток перекладацьких навиків, необхідних для наукового і технічного перекладу українською та французькою мовами. Курс викладається французькою та українською мовами.</p> <p>Ключові терміни: Traduction scientifique, traduction technique, communication technique, texte source, texte cible, publique cible, équivalence, skopos, transformation grammaticale, transposition, substitution, ajout, omission, stratégie de traduction, abréviation, calque, translittération, transcription, substitution lexicale, compensation, substitution contextuelle.</p> <p>Методи навчання: Інтерактивні практичні заняття, презентації, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: Тестування, письмова робота, письмовий фідбек до завдань, виконання індивідуальних завдань з перекладу.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувача вищої освіти системно-наукового розуміння теоретичних засад перекладу науково-технічних текстів, засвоєння достатнього мінімуму франкомовної спеціалізованої науково-технічної термінології, розвиток навичок свідомого відбору мовних засобів з урахуванням лексико-семантичних, граматичних та жанрово-стилістичних особливостей текстів на мові оригіналу і їх перекладу для формування перекладацької компетенції, необхідної для</p>	

успішної фахової діяльності сферах наукового і технічного секторів господарювання та проведення наукових досліджень.

Основними **цілями** вивчення дисципліни є забезпечення студентів теоретичними знаннями у сфері наукової та технічної комунікації, пов'язані з особливостями науково-технічних текстів на лексичному, морфологічному, синтаксичному та жанрово-стилістичному рівнях, а також оволодінням навичками їх письмового перекладу; ознайомлення студентів із об'єктивними та суб'єктивними чинниками перекладу наукових і технічних текстів, із актуальними проблемами їх перекладу; формування практичних вмінь, які вони зможуть застосувати в професійній діяльності перекладача у франко-українському науковому і технічному просторі.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним і відповідальним за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних контекстах.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з іноземної мови, мовознавства, літературознавства, перекладу.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися з професійних питань основною (французькою) та другою іноземними мовами.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної або навчальної діяльності.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у вивченні іноземних мов.

Фахові компетентності:

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати французьку та українську мови у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання, аналізу, систематизації й інтерпретації мовних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань з перекладознавства.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення перекладних текстів різних жанрів і стилів державною та французькою і англійською мовами.

ФК 13. Здатність до організації ділової комунікації

5. Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та французькою і англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 11. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та французькою і англійською мовами.

ПРН 14. Використовувати французьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
практичні заняття	10 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність 035 Філологія	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7-й	Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька	4-й	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	Лекції	Практичне заняття	Самостійна робота
Тема 1. Науково-технічний стиль. Основні положення перекладу науково-технічних документів. Місце науково-технічного перекладу в загальній системі перекладу. Причини типових перекладацьких помилок.	2	-	4
Тема 2 Типи науково-технічних перекладів. Перекладність науково-технічного тексту. Повний переклад. Реферативний переклад. Анотований переклад. Жанрова класифікація науково-технічних документів.	2	-	4
Тема 3. Лексичні аспекти перекладу стилю науково-технічних документів. Особливості перекладу поліеквівалентної лексики. Неологізми та способи їх утворення.	2	-	4
Тема 4. Стандартизація термінології та лексикографія у перекладі науково-технічних текстів. Склад науково-технічної термінології. Терміни як складові термінологічних систем. Терміни-словосполучення. Скорочення. Абревіатури. Основні засоби перекладу термінів.	2	-	4
Тема 5. Граматичні особливості стилю науково-технічної літератури та їх відтворення у перекладі. Особливості структури речення науково-технічного тексту.	2	-	4

Синтаксичні конструкції та звороти. Франко-українські еквіваленти деяких іменників, прикметників, прислівників, дієслів, типових для наукової та технічної літератури. Порядок слів. Використання активного стану замість пасивного. Мовлення від третьої особи.			
Тема 6. Переклад науково-технічної документації та патентів. Особливості перекладу назв та найменувань.	2	-	4
Тема 7. Роль машинного перекладу науково-технічної літератури. Науково-технічні тексти та їх автоматизований переклад	2	-	4
Тема 8. Процес перекладу статті з науково-технічної тематики. Критерії якості науково-технічного перекладу	2	-	4
Тема 9. <i>Анотаційний та реферативний переклад науково-технічного тексту.</i> Анотація: специфіка змісту та форми. Підготовчий та виконавчий етапи перекладу. Основні вимоги до анотаційного та реферативного перекладу. Розподіл інформації в тексті. Реферативний переклад науково-технічної інформації.	2	-	4
Тема 10. <i>Лексичні труднощі науково-технічного перекладу.</i> Лексичні трансформації при перекладі: транскодування, калькування, контекстуальна заміна, смисловий розвиток, конкретизація, генералізація.	2	-	4
Тема 11. <i>Граматичні проблеми науково-технічного перекладу.</i> Граматичні трансформації при перекладі: перестановка, заміна, додавання, вилучення та комплексна трансформація.	-	2	4
Тема 12. <i>Особливості перекладу абревіатур і скорочень. Типи абревіатур і скорочень в англійській та українській мовах. Способи перекладу франкомовних абревіатур і скорочень.</i>	-	2	4
Тема 13. <i>Перекладацька діяльність:</i> Особливості повного письмового перекладу. Редагування повного письмового перекладу.	-	2	4
Тема 14. <i>Роль перекладача в процесі перекладу.</i> Перекладацькі стратегії та рішення. Чинники, які впливають на прийняття перекладацьких рішень.	-	2	4
Тема 15. <i>Жанрово-стилістичні і прагматичні засади перекладу.</i> Врахування особливостей жанру і стилю у перекладі. Переклад сталих необразних фраз. Переклад образної фразеології. Переклад метафоричних термінів. Метонімічні зрушення при перекладі.	-	2	4
Загалом	20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі		

	оцінок, отриманих на практичних заняттях. Система контролю знань студентів здійснюється через: поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) перевірка перекладів наукових і технічних текстів з французької на українську та навпаки (лабораторні роботи); підсумковий контроль – підсумкова залікова робота: переклад наукових і технічних текстів.
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова залікова робота для курсу перекладу ділових документів складається з перекладу двох наукових і технічних текстів: один – українською, другий – французькою.
Практичні заняття	Усне опитування та дискусія з питань практичного заняття реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання з перекладу. Лабораторні роботи з практики перекладу з французької на українську та навпаки перевіряються на повноту і адекватність перекладу. Оцінки за відповіді на практичних заняттях є індикатором динаміки прогресу студентів у їх опануванні навичок перекладу.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форм здачі: комбінована

7. Політика навчальної дисципліни

Курс читається французькою та українською мовами.

Максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (70) та підсумкового контролю (30).

При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, а також бали за тематичні контрольні роботи. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань. Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним** графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим виконанням трьох письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>.

Порядок перезарахування результатів **неформальної** освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>.

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати фідбек щодо якості викладання дисципліни <https://forms.gle/tNVZEkRtJ6sQyAAR9>.

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>.

8. Рекомендована література

1. Будас Ю. О. Les français des affaires. Ділова французька мова. Вінниця, 2017. 123 с.
2. Колечко О. Д., Крилова В. Г. Ділова французька мова. Київ, 1999. 359 с.
3. Білас А. Ділові документи у франко-українському перекладному вимірі. Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IV International Scientific and Theoretical Conference, August 11, 2023. Amsterdam, The Netherlands: European Scientific Platform. P. 134-135.
4. Білас Андрій. Проблематика перекладу технічних текстів. Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference, August 3-4, 2023. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, P. 109-110. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/08/Conference-Proceedings-3-4-August-2023.pdf>
5. Dussart André. La traductologie et la traduction technique ou scientifique. In: Équivalences, 27e année-n°2 ; 28e année-n°1, 1999. S'en sortir... Hommage à Roger Goffin, sous la direction de Erika Schmatz et Jean-Pierre Van Noppen. pp. 99-110. www.persee.fr/doc/equiv_0751-9532_1999_num_27_2_1218
6. Pop, M. (2020). Stratégies pédagogiques de la traduction spécialisée en filière LEA : Le projet en classe de traduction technique. LITERA. <https://www.semanticscholar.org/reader/283693ead612d222e4e6bfb2a3a17041831811cd>
7. Minacori-Vibert Patricia. La traduction scientifique et technique : la notion de texte et ses implications pédagogiques. Revue des lettres et de traduction. N° 7 (2001), pp. 87-110.
8. Schnell Bettina et Rodriguez Nadia. L'enseignement de la traduction scientifique : précisions conceptuelles, considérations épistémologiques et implications pédagogiques. Panace@. Vol. IX, n.o 26. Segundo semestre, 2007. https://tremedica.org/wp-content/uploads/n26_tribuna-SchnellRodriguez.pdf

Викладач: Андрій Білас, доцент кафедри французької філології